

גליון תזרני בהלכה, אגדה ומוסר

דברי מאיר

מאוצרותיו של הרה"ג רבי מאיר סנדר שליט"א

מו"צ בירושלם תובב"א ומה"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד

אדר א' התשפ"ב
גליון מס' 42

השיעור השבועי בהלכה ואגדה של מורנו הרב שליט"א אי"ה מידי יום רביעי בשעה 18:15 בבנין הישיבה הגדולה 'חכמת שלמה' רח' הדי"א 21, בית וגן - ירושלים

אמר רבי מאיר

המאמר ההודשי ממורנו הרב שליט"א

אור חיים

פרקי חיים מרבותינו הקדושים שיום פקידת שנתם בהודש זה

כי בשמחה תצאו!

שמשונכנס אב ממעטין בשמחה, כך משונכנס אדר מרבין בשמחה" - לכאורה היה לו לומר סתם: "משונכנס אדר מרבין בשמחה"?

ונראה לי לבאר: הנה נטיית האדם הטבעית היא להיות עצוב וטרוד וכל הזמן הוא אומר לעצמו: "למה אין לי" וכו' [אגב, שמעתי פעם ממון הגרב"מ אזרחי שליט"א: "אנשים אומרים אין לי כסף, אין לי חברים, אבל דבר אחד אף אחד לא אומר - אין לי שכל"!]... ולכן פשוט שקל לו יותר להתחבר לעצבות של חודש אב, ועל זה אמרו חז"ל - כמו שהנטייה שלך היא להתאבל בחודש אב, כך תיקח את זה לכיוון השמחה בחודש אדר וממנה ימשך לך שפע לכל השנה כולה, כי ידוע מה שכתוב בספרים על הפסוק (ישעיה י"ב ג): "ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה" - ששואבים שמחה מכוח הימים הטובים לכל השנה, ויש בזה סוד גדול שאת הפסוק הנ"ל "כי בשמחה תצאו" קוראים בהפסרת תענית ציבור, לרמוז שאף פעם אין ליהודי להתאבל ולהישבר לגמרי, כי ה' יושעו מכל רע.

יה"ר שגזכה לקיים את מאמר הכתוב הנ"ל: "וטוב לב משתה תמיד", ובמיוחד בימים אלו - בבחינת "מוסיף והולך", ובכח השמחה נצא בע"ה מכל הצרות ונזכה לגאולת עולמים, אמן!

< משונכנס אדר א'

אנחנו נכנסים כעת לחודש אדר א' - חודש זה הוא תחילת ימי השמחה של ימי פורים - ואיתא בגמרא (תענית כ"ט ע"א): "אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשונכנס אב ממעטין בשמחה (כמבואר שם במשנה כ"ה ע"ב), כך משונכנס אדר מרבין בשמחה" [וידוע מה שדנו הפוסקים האם השמחה הזאת מתחילה כבר באדר א' או שרק באדר ב'? ומביאים ראיה ממה שכתב מרן ה"חתם סופר" זיע"א בתשובה: "יום פלוני ופלוני אדר א' שמרבים בו בשמחה שנת זה וזה!" ורואים שהוא החשיב את אדר א' לחודש שמח כבר. ויש עוד להביא ראיה מדבריו בהגהותיו על הש"ס (מגילה ו), עיי"ש ואכמ"ל. ונראה לי שעל זה כתב הרמ"א בסיום ספרו (סי' תרצ"ז ס"ס א'): "וטוב לב משתה תמיד" (הג"מ בשם סמ"ק), וכן מוכח מדבריו שם שכל פעם שיש ספק האם צריך לשמוח או לא יש להכריע לצד השמחה, וכמו שדרשו דורשי רשומות (מביאים את זה בשם הרה"ק ר' מנחם מנדל מקוצק זיע"א ועוד) את הפסוק (ישעיה נ"ה י"ב): "כי בשמחה תצאו" - היינו שע"י שהאדם שמח הוא יוצא מכל הצרות! ולכן מספק ודאי שיש לשמוח].

< מה הקשר בין "ממעטין בשמחה" ל"מרבין בשמחה"?

ובעצם דברי הגמרא הנ"ל יש לדקדק, מה הביאור: "כשם

ביום י"ג אדר א' חל היארצייט של הרה"ק ר' יוחנן סופר זיע"א מערלוי שנפטר בשנת תשע"ו, הוא היה משרידי הצדיקים של הונגריה שראו עליו את הדור הקודם, והמשיך בעוז את מסורת אבותיו הקדושים - אביו הרה"ק ר' משה זיע"א הי"ד רבה של העיר ערלוי, זקנו הרה"ק ר' שמעון זיע"א הי"ד בעל שו"ת "התעוררות תשובה", שהיה בנו של מרן ה"כתב סופר" זיע"א בנו של מרן ה"חתם סופר" זיע"א.

הוא היה תמיד חוזר על ברכת מרן ה"חתם סופר" זיע"א שהיה אומר ומבקש על בניו בזה הלשון: "שלא יבש המעיין ולא יקצץ האילן!" - היינו שצאצאיו יהיו צדיקים ות"ח וכך אנו רואים עד היום שממשיכים את מורשתו של מרן ה"חתם סופר" זיע"א.

על קדושתו מסופר: הוא לא היה יושב על כיסא אחר מלבד הכיסא שלו שמא היה עליו טומאה, ועל אף שרק בזמן המקדש יש להיזהר ממשכב ומושב - הוא היה חסיד ופרוש ונזהר בזה גם היום.

על מידותיו יש לספר רבות, ואני הקטן זכיתי להיות בביתו פעמים רבות [הוא היה גר עשרות שנים בשכונת קטמון בירושלים והפיח שם יהדות, ביתו היה ברחוב "משמר העם" 11 - ותמיד אמרת, למה נקרא הרחוב "משמר העם"? כי הוא יושב ועוסק בתורה ובעבודת ה', והתורה והעבודה היא זאת שמחזיקה ושומרת על עם ישראל, ואיתא בגמרא (יומא פ"ג ע"ב - עיי"ש באריכות): "ר' מאיר היה דייק בשמא" (רבי מאיר היה מדקדק בשמות), וכן עניין: "שקמא קא גרים" (השם גורם) וה' סובב שהוא יגור שם ויגן בקדושתו על ישראל!]

וקיבלני בסבר פנים יפות וברכני יפה, וכן ראיתי שהוא מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות. הוא היה יושב מעוטר בטלית ותפילין, ולפעמים רק עם תפילין ועוסק בתורה.

בעיני ראיתי איך חיבבו והעריכו מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל - וכן יש מכתבים רבים ביניהם בספר "קובץ תשובות". זכיתי עוד להביא לו את ספרי "דברי מאיר" על הל' שבת ונהנה מאוד וברכני.

הוא היה אומר: "דוד המלך אומר (תהילים קי"ט ל"ז): "העבר עיני מְאֹת שוא בדרכך חייגי" - היינו שיש לאדם להתפלל שהוא לא יראה דברים רעים, וע"י אור נרות החנוכה זוכים לזה!" [שמעתי ממנו בחנוכה האחרון לחייו], זיע"א.

ת.נ.צ.ב.ה.

(ממזה"ר שליט"א)

מאיר עינים

הלכה, אגדה ומנהג
בעניני דיומא

בימים אלו כל עשב ודאגה.

והנימוקי אורח חיים (ס"א) הביא מה שכתב בשער יששכר, **שכל דבר שמרבה אצלו שמחה יש בזה מצוה** [ולכן לא פירוט חז"ל באיזה אופן ירבה בשמחה]. ובשו"ת צפנת פענח (דוינסק ח"ב סי' כג) כתב על דין מרבים בשמחה, שאין שמחה בלא אכילה ושתייה.

ודעת הגר"ח קניבסקי (תורת המועדים ס"ק א) שאם צריך לעשות איזה שמחה, יעשה בחודש זה. והביא שם, שמחודש אדר"י קניבסקי נהג לשנות בין בחודש גור'.

ובהקדמה לספר קונטרס חידושי מרן הגר"ח קניבסקי, הביא בשמו, שריבוי השמחה בחודש אדר הוא על ידי שלומדים יותר תורה, וכמו שאמר דוד המלך בתהילים "פקודי ד' ישרים משמחי לב" (משנ"ב סימן תרפו ס"ק ח, ביאורים ומוספים 26).

(מתוך 'דרשו')

משונכנס אדר •

בביתו של הגאון רבי חיים קמיל זצ"ל, שרר פעם צער גדול על אודות עניני כלשהו. היה זה בחודש אדר, והנה נקש על דלתו אברך מסויים כשפניו נפולות, וביקש להשיח לפניו את צערו: הוא חשב שיש לו חברותא לזמן הבא, אך לאחר מכן התברר לו כי הדבר לא ייצא לפועל - 'צרה' שהיתה 'משחק ילדים' לעומת העניין שהעיק אז על רבי חיים זצ"ל...

אולם רבי חיים התייחס לכך בשיא הרצינות. הוא סגר את דלת חדרו כדי שבני ביתו לא ישמעו, והתחיל לרקוד ולשיר עם האברך "משונכנס אדר מרבין בשמחה" - כדי לשמחו ולהוציאו מצערו. וזאת, בלי שום התחשבות במצב הפרטי שלו. (מתוך דברים לזכרו שנכתבו ע"י הגאון רבי חנוך פרידמן, ספר 'בית חיאל' - חלה).

< כיצד מרבין בשמחה?

"משונכנס אדר מרבים בשמחה". הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה פורים פ"ח, אורחות הלכה הע' 36) ביאר, שאין הכוונה להרבות בפעולות של שמחה, אלא עיקר הדין הוא להסיר מלבו

מאיר האש

סיפורי מופת והנהגות קודש
מגדולי ומאורי הדור שליט"א

מגדולי ראשי הישיבות בדורנו הוא מרן הגאון הגדול רבי דוד כהן שליט"א (נולד ב-כ"ט אדר התש"ג), ראש ישיבת 'כנסת ישראל - חברון' וחבר מועצת גדולי התורה, ומחבר ספרים רבים על התורה ובפולפול ומוסר. הגר"ד שליט"א הוא בנו של הגר"ד יוסף זצ"ל שהיה אב"ד בירושלים ודיין בבית הדין הרבני, והוא גם נינו [מצד אמן] של מרן הגרצ"פ פרנק זצ"ל.

לקראת ימי הפורים הבעל"ט, נביא ממשנתו של הגר"ד שליט"א בענין מצות "חייב איניש לבסומי בפוריא" לתלמידי חכמים:

בגמרא בבא מציעא (כג) "אמר רב יהודה אמר שמואל באלו שלושה דברים עשויים רבנן לשנות בדבריהם במסכת, בפוריא ובאופשיזא", ופירש המהרש"א, "בפוריא" - יש לומר על פי מה שאמרו בפ"ק דמגילה (ז) חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, עבידי רבנן דמשנין לומר דלא ידע גם אם הוא אינו מבוסם כל כך וידע. ומדוקדק מדברי המהרש"א שלדעתו אין לת"ח חיוב לבסומי בפוריא עד דלא ידע, והקשה במה נשתנו ת"ח שפטורים מלהתבשם בפורים, ועשויים להראות עצמם מבושמים אף שאינם כן, לשנות ולומר דלא ידע אף אם ידע?

כי מהות ההתבשמות בפורים להראות אהבתינו לבווא יתברך שאינה רק כלפי חוץ, אלא אף כשאנו מבושמים, ואם כן הלא ת"ח שאין תוכו כבדו אינו ת"ח כמו שדרשו רבותינו ביומא (עב) "מבית וחוץ תצפנו" (שמות כ"ה) - אמר רבא כל תלמיד חכם שאין תוכו כבדו אינו תלמיד חכם, ואם כן תלמיד חכם אסור לו להתבשם להראות שאף בפנימיותו עובד ה' באמת, כי אם אינו כזה שפנימיותו כחיצוניותו באמת אינו ת"ח, נמצא דת"ח אינו מתבשם ואינו צריך להראות שגם בפנימיותו שלם הוא באהבת השי"ת, כי כמו שהוא נראה בחוץ כך גם כך מדרגתו הפנימית. מיהו עשוי לשנות ולומר דלא ידע גם אם הוא ידע, שלא להעיד על עצמו שהוא תוכו כבדו.

ובספרו "ימי הפורים" (מאמר מ"ה) האריך הגאון הגדול שליט"א לבאר שמהות השמחה והמשתה בפורים מומתת שהוא יום קבלת התורה מרצון, כדברי הגר"א (ליקוטי הגר"א דף קנ"ד) שענין פורים שהוא נגד יום הכיפורים, ושניהם עניין קבלת התורה, יום הכיפורים כמ"ש בסוף תענית, ופורים כמ"ש הדר קיבלוה בימי אחשוורוש, ולכן הוא נגד יוה"כ. ומבואר בדבריו שפורים משלים את יוה"כ שאין בו אכילה ושתייה. והוסיף לבאר שמאחר והתורה מביאה את האדם למדרגה שנעשה שלם על ידה ולכן התורה משמחת לב האדם, וכדברי המהר"ל (בהקדמה לתפארת ישראל), לכן נתייחדה שמחת הפורים למצוה של שמחה בפני עצמה, משום ששלימות מתן תורה היה פורים שקיבלוה התורה שבע"פ ברצון, כדאיתא בתנחומא, ומתוך שזכו לכך באה עבודת השמחה לבטא שלימות זו.

לאור הדברים האלה מבואר דת"ח היינו מי שעמל בתורה שבע"פ, מאותם שאוהבים את ה' בכל לבבם ובכל נפשם ובכל מאודם, והם בדרגה של "טוב לב" - ששמחים בחלקם בדרגה של "משתה תמיד", ואינם צריכים לשנות יין עד דלא ידע בשביל לשמוח שמחה אמיתית, ודי להם במשתה ובשמחה של פורים לבטא את שמחת ליבם ביום הפורים, יום השמחה על קבלת התורה ברצון, שהוא שמחתם של עמלי תורה שבע"פ, לכן יכולים לקיים מצות שמחת הפורים גם בלא שתיית יין עד דלא ידע.

(ע"פ גליון 'אשכול יוסף' - פורים תשע"ט)

מוה"ר שליט"א משתעשע בדבר הלכה עם הגר"ד כהן שליט"א

אזרה - זו תורה

מכתבי תורה והוראה
של מורנו הרב שליט"א

Meir Sender
Rabbi in Jerusalem
Author 'Divrey Meir'

מאיר סנדר
ב"ר פנחס ירושלם תובכ"א
מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

בס"ד, א"מ ע"י י"א אברהם הלפרין
"מכתב אורי תומך קהלת
התלמוד"

כ"ה ה'תשנ"ה יולא זכרונם לברכה
לחם שלחני יולא לחם אלן וברוך (א"מ)

קלני מתפני תפואים ולי רבם שלוחי את דפי תפואים והלועז המעשים!

אבקען תלמידי ה' ה'תשנ"ה חתם האולם התלמוד והבחי ראינו
אמן ואמן - זה נפשו שלם את הבאת שלם שיצוי שלם ב'
יצונו רבנו א"ל אורי יולא רבנו רבנו. ולי רב.

אבקען מתפני מ"ל שיש תפואה ע"ל מ' לתפני תפואים
"מכתב התפואים" (סנה"ל) שמתפני תפואה שלם לתפני רבני
ה'תשנ"ה - לתפני "בשמיחה ולינו רבם לתינו בכוונתו - ולי רבנו

התפואה ה'תשנ"ה - אלוהי ה' ה'תשנ"ה ה'תשנ"ה ה'תשנ"ה
ב'תפואה א"ל לתפני שלם יולא לתפני שלם לתפני שלם לתפני שלם
אזינו שלם ב' ד'תפני תפואים - לתפני תפואה ע"ל לתפני תפואה

- ולי רבנו שלם ב' תפואה תפואים ע"ל ה'תשנ"ה ולי רבנו תפני תפואה
אזינו שלם ב' תפואה תפואה ע"ל ה'תשנ"ה ולי רבנו תפני תפואה

ד' כ'תפואה
א' תפואה שלם
מאיר סנדר
ב"ר פנחס ירושלם תובכ"א
מח"ס 'דברי מאיר' ועוד

פורטל התוכן הרשמי של מורנו הרב שליט"א

< ארכיון גליונות 'דברי מאיר' > ארכיון שיעורי מוה"ר שליט"א < הודעות > גלריות < שאלות למוה"ר שליט"א > ועוד

או בלחיצה על הקישור: **מכון 'דברי מאיר'**

כנסו לכתובת: <https://5e1c4309dd0b6.site123.me/>